

De Schijn van Democratie: Wie Heeft Echt de Macht?

In een democratie zou de macht moeten liggen bij het volk. Maar hoe democratisch is een systeem waarin een regering herhaaldelijk moties van de volksvertegenwoordiging naast zich neerlegt? Waar een premier zonder directe verkiezing zijn positie inneemt, commissarissen van de Koning benoemd worden zonder inspraak van de burger, en burgemeesters in achterkamertjes worden geselecteerd? Het roept de vraag op of we werkelijk leven in een democratie waarin de stem van de burger doorslaggevend is, of dat we gevangen zitten in een systeem waarin macht geconcentreerd blijft in de handen van een kleine politieke elite.

Neem de positie van de premier. In Nederland wordt deze gekozen door een meerderheid van de Tweede Kamer, niet direct door het volk. De burger stemt wel op een politieke partij, maar heeft geen invloed op wie uiteindelijk het land leidt. Hetzelfde geldt voor de commissarissen van de Koning en burgemeesters. De burger heeft hier geen stem in, terwijl deze functionarissen grote invloed hebben op regionaal en lokaal beleid. In plaats van gekozen leiders die verantwoording

afleggen aan de burgers, worden deze sleutelposities op een ondoorzichtige manier verdeeld, buiten het zicht van het volk.

Daarnaast lijkt de kloof tussen overheid en burger steeds groter te worden. De overheid weet tegenwoordig meer van de burger dan ooit tevoren. Via geavanceerde datasystemen worden inkomens, uitgaven, gezondheid en persoonlijke gegevens nauwlettend in de gaten gehouden. Tegelijkertijd blijft de overheid zelf in veel opzichten een zwarte doos. Veel beleidskeuzes, financiële transacties en internationale geldstromen blijven ondoorzichtig. Het gebrek aan transparantie is schrijnend, zeker wanneer de burger wel geacht wordt volledige openheid van zaken te geven.

Tijdens de coronapandemie werd dit nog eens pijnlijk duidelijk. Terwijl de overheid massaal gegevens verzamelde en maatregelen oplegde, bleef veel informatie over de besluitvorming verborgen. De burger werd geacht te volgen, zonder te weten op welke basis die beslissingen werden genomen. En wanneer burgers vragen stellen of moties door de volksvertegenwoordiging worden

aangenomen, worden ze vaak genegeerd. Dit schaadt niet alleen het vertrouwen in de overheid, maar ondermijnt ook de fundamenten van de democratie zelf.

In een gezond democratisch systeem zouden burgers de macht hebben om hun leiders ter verantwoording te roepen en invloed uit te oefenen op benoemingen in belangrijke posities. Maar wat we nu zien, is een systeem waarin steeds meer machtsposities worden ingevuld zonder directe inspraak van de burger, terwijl de overheid steeds meer controle uitoefent op het dagelijks leven van diezelfde burger. De balans lijkt zoek, en daarmee ook de vraag: in hoeverre is dit systeem nog werkelijk een democratie?

Als de overheid meer weet van haar burgers dan de burgers van hun overheid, dan is het tijd om stil te staan bij de vraag wie hier voor wie werkt.

Youri Hazeleger
joet@joet.nl